

**UCHWAŁA NR XXVIII/161/2016
RADY GMINY WIELGIE**

z dnia 9 grudnia 2016 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar
Przemocy w Rodzinie w Gminie Wielgie na lata 2017-2022**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 446 ze zmianami, poz. 1579) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r. poz.1390) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Wielgie na lata 2017 – 2022, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wielgie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2017 r.

Przewodniczący Rady Gminy

Halina Sztyпка

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Wielgie na lata 2017-2022

Wstęp

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Rodzice czy opiekunowie są wzorem dla dzieci. Ważną rolę w funkcjonowaniu rodziny odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji życia rodziny nie jest ona w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrz rodziny ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz z oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Mimo, że w relacjach międzyludzkich istniała ona zawsze, mówiono o niej niewiele, jakby nie postrzegając jej jako poważnego zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny.

Przemocą w rodzinie określane jest „każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i wolności, powodujące cierpienie i szkody”.

Mówiąc o przemocy należy pamiętać, że jest ona zjawiskiem, które występuje powszechnie w naszym społeczeństwie, jest ona obecna w codziennym życiu, zakładzie pracy, środkach masowego przekazu i w rodzinie.

Przemoc doznana w rodzinie rodzi niezmiernie szkodliwe konsekwencje, dając o sobie znać w postaci zaburzeń emocjonalnych w bliższej lub dalszej perspektywie czasowej. Najbardziej jednak niepokojące jest to, że "przemoc rodzi przemoc", tworząc swoistą pętlę przemocy, spinając coraz to nowe generacje pokoleń.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Wielgie na lata 2017-2022 zwany dalej Programem, został opracowany w celu efektywnego przeciwdziałania przemocy domowej w rodzinie oraz minimalizowania jej negatywnych następstw w życiu społeczeństwa lokalnego. Program ten zawiera zarówno podstawy prawne działania, diagnozę problemu, cele i zadania, zasady pomocy, założenia, wymienia adresatów i realizatorów Programu oraz wskazuje finansowanie, monitoring i ewaluację Programu.

Podstawa prawna

Podstawę prawną działań związanych z pomocą osób dotkniętych przemocą w rodzinie stanowią następujące akty prawne:

- 1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, Tekst uchwalony w dniu 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. Nr 78 poz.483 ze zmianami);
- 2) Konwencja o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej;
- 3) Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2016r. poz. 446 ze zmianami poz. 1579);
- 4) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 930 ze zmianami);
- 5) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r. poz. 1390);
- 6) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 487);

- 7) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 224 ze zmianami);
- 8) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 ze zmianami);
- 9) Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 (Uchwała Nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 r.);
- 10) Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Podstawowym dokumentem regulującym działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest **Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie**. Definiuje ona pojęcie przemocy w rodzinie, określa zadania organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy. Określa zasady postępowania wobec osób doznających przemocy oraz wobec jej sprawców.

Diagnoza problemu przemocy w rodzinie

Gmina Wielgie to gmina wiejska położona w środkowej części kraju, w południowo - wschodniej części województwa kujawsko - pomorskiego, w powiecie lipnowskim. Graniczą z nią takie gminy, jak: Fabianki, Tłuchowo, Lipno, Skępe i Dobrzyń nad Wisłą. Gmina Wielgie zajmuje powierzchnię 13382 ha. W jej skład wchodzi 32 miejscowości o charakterze rolniczym podzielone na 17 sołectw. Liczba mieszkańców na dzień 31.12.2015r. wynosiła 6876 osoby.

Siedziba władz gminy znajduje się we wsi Wielgie.

Na terenie gminy działają 3 Szkoły Podstawowe w Czarnem, Wielgiem, Zadusznikach, 1 Publiczne Gimnazjum w Wielgiem, 3 świetlice profilaktyczno – wychowawcze w: Czarnem, Wielgiem i Zadusznikach oraz Ośrodek Kultury i Biblioteka Gminy Wielgiem. Znajdują się również 3 Kościoły parafialne w: Czarnem, Wielgiem i Zadusznikach. Na terenie gminy działa również Dom Pomocy Społecznej w Nowej Wsi.

Posterunek Policji dla gminy Wielgie funkcjonuje w Dobrzyniu n/Wisłą.

Właściwe zdiagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie jest bardzo trudne. Przemoc domowa jest problemem złożonym, o którym nie łatwo się rozmawia, a który jeszcze trudniej zbadać. Istniejące statystyki pozwalają oszacować jedynie jego przybliżone rozmiary. Oficjalne statystyki nie obejmują niezgłaszanych przypadków przemocy, a problematyka przemocy jest traktowana, jako sprawa wstydliva, drażliwa, skrywana w czterech ścianach domu.

Skala problemu przemocy w rodzinie w Gminie Wielgie została określona na podstawie sprawozdań rocznych za lata 2013-2015 dotyczących realizacji procedury „Niebieska Karta”.

	2013	2014	2015
Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego (raz na kwartał)	4	4	4
Liczba złożonych i przekazanych do Przewodniczącego formularzy „Niebieska Karta” OGÓŁEM	2	5	19
- Policja	1	5	18
- Pedagog	0	0	0
- GOPS	1	0	1
Liczba łączna rodzin objętych procedurą „Niebieska ” od 2012 r.	5	8	26
- liczba osób w tych rodzinach	24	32	96
Liczba osób wskazanych jako sprawcy przemocy OGÓŁEM	5	5	19
- mężczyźni	5	5	18
- kobiety	0	0	1
Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta”	2	5	19
- część C – praca z ofiarą	2	5	19
- część D – praca ze sprawcą	2	5	16
Liczba powołanych Grup Roboczych	2	5	26

- łączna liczba spotkań (wg potrzeb)	9	18	59
Liczba sprawców zamieszkujących z osobą doznającą przemocy	2	5	19
Liczba sprawców niezamieszkujących z osobą doznającą przemocy	0	0	0
Liczba sprawców, którzy nie podjęli współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym	1	0	3
Sprawcy skazani prawomocnym wyrokiem sądowym	0	2	10
- sądowy wyrok w zawieszeniu	0	2	8
- pobyt w Zakładzie Karnym	0	0	2
- dozór kuratorski	0	2	8
- sądowy zakaz zbliżania się	0	1	0
- sądowy nakaz opuszczenia lokalu	0	1	0
- prokuratorski zakaz zbliżania się	0	1	0
- prokuratorski nakaz opuszczenia lokalu	0	1	0
- prokuratorskie umorzenie postępowania	0	1	1
- tymczasowe aresztowanie	0	0	1
- sprawy sądowe w toku postępowania	0	0	2
- orzeczone rozwody	0	0	3
- separacja dobrowolna	0	0	2
- ilość odebranych dzieci	0	0	4
- podjęcie leczenia alkoholowego zamkniętego	0	0	1
- podjęcie leczenia alkoholowego dobrowolnego	0	0	1
- zgony sprawców przemocy	0	0	2
Liczba zakończonych procedur „Niebieska Karta”	2	1	15
Liczba czynnych „Niebieskich Kart”, które przeszły na kolejny rok	3	2	11

Na terenie Gminy Wielgie problem przemocy w rodzinie z roku na rok wykazuje tendencje wzrostowe, co przedstawia powyższa tabela. Szczególnie widoczne jest to porównując rok 2014 z rokiem 2015. Odnotowana znacząca różnica dotycząca w/w zagadnienia budzi obawy. Problem narasta. W 2014 r. założono 5 Niebieskich Kart, a rok później już 19, z czego 18 założonych zostało przez Policję. Z doświadczenia służb zajmujących się przemocą domową oraz sygnałów ze środowiska wynika, że statystyki są i tak niższe, niż faktycznie problem występuje. Również przepisy prawa nie do końca ułatwiają właściwe i skuteczne działanie instytucji w walce z tym zjawiskiem.

Na terenie Gminy Wielgie pomocą w zakresie uzależnień i współuzależnień oraz przemocą zajmują się: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielgiem, Powiatowa Komenda Policji w Lipnie – Posterunek Policji w Dobrzyniu nad Wisłą, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki służby zdrowia, szkoły.

W celu prawidłowego funkcjonowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Wielgie działa Zespół Interdyscyplinarny składający się z przedstawicieli w/w instytucji.

Cele Programu

Celem głównym Programu jest ***przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności pomocy dla rodzin, w których ten problem występuje.***

Cele szczegółowe:

1. Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności pomocy.
3. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Cele realizowane będą przez:

- systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie,
- podnoszenie wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie,
- udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,

- oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.

Podstawowe zadania Gminy

1. Tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

- systematyczna edukacja środowiska lokalnego na temat przemocy w rodzinie (ulotki, broszury, plakaty, artykuły do prasy lokalnej),
- systematyczne podnoszenie kwalifikacji i wiedzy przedstawicieli różnych grup zawodowych stykających się z problemem przemocy w rodzinie (szkolenia),
- wymiana doświadczeń pomiędzy środowiskiem lokalnym i placówkami (wymiana informacji i współpraca),
- monitorowanie prowadzonych działań, które pozwolą na systematyczną ocenę efektów.

2. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

- wspieranie działalności instytucji, stowarzyszeń i organizacji zajmujących się statutowo pomocą ofiarom przemocy w rodzinie,
- zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy poprzez działania Zespołu Interdyscyplinarnego.

3. Opracowanie i realizacja programu ochrony ofiar przemocy w rodzinie

- budowanie skutecznych form pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie,
- nawiązanie współpracy z przedstawicielami służb i instytucji (współpraca ułatwia przepływ informacji, a więc pomaga w określeniu potrzeb rodziny jak i w przygotowaniu spójnego planu pomocy),
- monitorowanie prowadzonych programów, które pozwolą na systematyczną ocenę efektów.

Zasady pomocy

Pomoc osobom doznającym przemocy powinna być rozumiana jako wspieranie zmian życiowych w kierunku ułatwiającym tym osobom stawanie na własnych nogach, w określonym dla nich tempie, uzależnionym od osobistych możliwości.

W pierwszej fazie kontaktu z osobami doznającymi aktualnie rozgrywającej się przemocy stosuje się interwencję, poradnictwo a następnie terapię. Uwarunkowane jest to faktem, że aby móc rozpocząć terapię najpierw należy zatrzymać przemoc i dodać konstruktywnej mocy ofierze. Jeżeli pomagamy osobie, która dzisiaj doznaje przemocy, to zajmujemy się przede wszystkim teraźniejszością, a nie przeszłością. Osobie pokrzywdzonej najpierw trzeba pomóc bronić się, wycofywać albo bezpośrednio zatrzymać przemoc i dopiero wtedy, gdy przestanie doświadczać przemocy, można zająć się śladami krzywd z przeszłości.

Najważniejsze zasady, którymi powinniśmy kierować się w procesie pomagania to:

- **bezpieczeństwo osoby doznającej przemocy,**
- **autonomia osoby doznającej przemocy,**
- **odpowiedzialność osoby stosującej przemoc.**

Przemoc może spowodować poważne obrażenia a nawet śmierć, dlatego istotnym jest oszacowanie potencjalnego zagrożenia ze strony sprawcy. Ocena potencjalnego zagrożenia życia powinna być przeprowadzana za każdym razem, gdy rozpoznamy występowanie przemocy domowej. Odpowiedzi twierdzące dotyczące czynników ryzyka powinny być wystarczającym powodem, by jak najszybciej pomóc osobie doznającej przemocy w opracowaniu planu bezpieczeństwa. Osoba doznająca przemocy powinna być jak najszybciej odizolowana od sprawcy przemocy. Najkorzystniej byłoby, aby to sprawca przemocy został odizolowany, gdyż to on powinien ponosić konsekwencje swoich czynów. Jeśli natomiast osoba lub osoby, które doznały przemocy opuszczą miejsce swojego zamieszkania, należy jak najszybciej udzielić im schronienia i podjąć działania edukacyjne i prawne.

Najczęściej podejmowane oddziaływania zewnętrzne pomocy ofiarom to:

- interwencja,

- udzielenie schronienia,
- informacja,
- edukacja,
- wsparcie emocjonalne,
- wsparcie psychologiczne,
- terapia,
- pomoc prawna,
- pomoc pedagogiczna,
- pomoc materialna.

Pomocą osobom doznającym przemocy w rodzinie z terenu Gminy Wielgie zajmuje się Gminny Zespół Interdyscyplinarny, który przyjął sobie za cel zapewnienie bezpieczeństwa, ochronę zdrowia i życia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Osoby wchodzące w skład Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego współpracują ze sobą w sposób skoordynowany podczas spotkań grup roboczych, zapewniających skuteczne reagowanie na problem. Grupy robocze wkraczają w każdą trudną sytuację osoby, rodziny, grupy problemowej bądź środowiska, której rozwiązanie wykracza poza kompetencje jednej instytucji i wymaga zaangażowania innych podmiotów.

Założenia Programu

Dzięki wprowadzeniu Programu, zakłada się osiągnięcie następujących rezultatów dla mieszkańców Gminy Wielgie:

- zmiana postaw, przekonań i zachowań mieszkańców gminy wobec zjawiska przemocy,
- nabycie umiejętności korzystania z instytucjonalnych form wsparcia,
- poznanie mechanizmów powstawania sytuacji kryzysowej, faz i rodzajów przemocy oraz nabycie umiejętności radzenia sobie,
- złagodzenie psychologicznych skutków przemocy domowej, odzyskanie równowagi psychofizycznej przez osoby dotknięte przemocą,
- promowanie wartości rodziny i wychowania bez przemocy,
- edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie konsekwencji wynikających ze stosowania przemocy w rodzinie,
- pomoc i wsparcie dla osób doświadczonych przemocą.

Adresaci Programu

Program przeznaczony jest dla:

- ofiar i sprawców przemocy,
- rodzin, dzieci i osób dotkniętych zjawiskiem przemocy,
- przedstawicieli instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami dotkniętymi przemocą (pedagodzy, psychologdy, nauczyciele, pracownicy socjalni, kuratorzy rodzinni i społeczni, policjanci, pracownicy służby zdrowia),
- wszystkich mieszkańców gminy Wielgie.

Realizatorzy Programu

Za realizację programu odpowiadać będą:

- Wójt Gminy Wielgie,

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wielgiem,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielgiem,
- Powiatowa Komenda Policji w Lipnie – Posterunek Policji w Dobrzyniu nad Wisłą,
- Sąd i Prokuratura,
- szkoły na terenie Gminy Wielgie,
- placówki służby zdrowia.

Finansowanie

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Wielgie są środki własne gminy

Monitoring i ewaluacja Programu

W ramach ewaluacji Programu prowadzony będzie monitoring. Głównymi obszarami monitorowania programu będą wyznaczone zadania do realizacji i wskaźniki.

Monitoring realizacji Programu umożliwi:

- rozpoznanie ilościowe problemów związanych z przemocą w rodzinach objętych pomocą,
- ocenę poziomu zaawansowania poszczególnych działań,
- ocenę zaangażowania,
- skuteczność podejmowanych działań,
- planowanie działań na lata następne.

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość. Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Wielgie przygotowuje pracownik socjalny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wielgiem odpowiedzialny za koordynację Programu i przedłoży je Radzie Gminy Wielgie do końca miesiąca kwietnia następującego po roku, za który przedłoży sprawozdanie.

UZASADNIENIE

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r. poz. 1390) art. 6 ust. 1 i 2 stanowi, że zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowane są przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego.

Do zadań własnych gminy należy:

- tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- opracowanie i realizacja programu ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Realizacja powyższych zadań prowadzona będzie w oparciu o Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Wielgie, którego głównym celem będzie przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności pomocy dla rodzin, w których ten problem występuje.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest zasadne.

Przewodniczący Rady Gminy

Halina Sztyпка